

Frankové a Lotrinci, ke kterým se donesly ty špatné zprávy, prolomili hradby, vpadli do města a udeřili na obyvatele s takovou prudkostí, že se nikdo neodvažoval vyjít z bezpečí svého domu. Pouze ze střech obtěžovali naše vrháním kopí, dokud je nezahubily rozpoutané požáry. Lze jen těžko vypovědět, jak velké byly škody nejrůznějšího druhu. Královi vojáci zvítězili a vyplenili město poražených, aniž by jim v tom kdokoli bránil. Král, hluboce pohnutý těmito nešťastnými událostmi, naléhavě žádal, aby ti, co přežili, byli ušetřeni. Uchýlil se pod ochranu sv. Petra³¹ a nepřátelům, pokorně žádajícím o milost, ji milosrdně daroval. Když se roznesla zvěst o králově vítězství, začali se dostavovat i další z místních, buď sami, aby se uchránili od nejhoršího, nebo poslali rukojmí a slíbili králi věrnost, pomoc a závazné poddanství.

9. (7.) Když se uklidnilo nešťastné dění v Pavii, pokračoval král do Pontelunga³² a přijal hold od ostatních Lombardů. Vedl zde také se všemi sněm a veškeré záležitosti rozvázně vyřídil. Poté se z lásky k přesvatému biskupovi Ambrožovi vydal do Milána,³³ brzy se však na pláň u Pontelunga vrátil. Místní obyvatelstvo, které se tázalo po důvodech jeho rychlého odjezdu, uklidnil sliby, že je brzy opět navštíví, a dalšími slovy útěchy. Následující svátek letnic oslavil v Grumu.³⁴ Jak postupoval vpřed, setkal se se zástupci Toskánců, jež přijal mezi své věrné poddané, a potom se spěšně vracel do vlasti. Vstoupil na švábské území, aby zde uspořádal panovnické záležitosti. Zdejší kraj byl totiž nedávno zbaven správy vévody Hermanna a spadl nyní pod jeho stejnojmenného, ale nedospělého syna.³⁵

Odtud pokračoval do Štrasburku v Alsasku, kde oslavil Narození ctihodného Kristova předchůdce.³⁶ Vpředvečer toho svátku skrze něj Hospodin vykonal zázrak, který tu nemohu přejít mlčením. Vyprávění o něm nechť je potěchou pro zbožné věřící, avšak odstrašujícím příkladem pro bezbožníky. Dům, kde král soudil lidi podle práva, se znenadání zřítíl. Zraněn však byl pouze jeden kněz, který žil v nedovoleném svazku s ženou exkomunikovaného muže. Protože jeho hřích byl nad jiné opovrženíhodný, těžce zaplatil za svá provinění, a to nejprve zlamanými kostmi a nakonec i smrtí. O kolika krásných činech zbožných lidí jsme četli k posílení naší duše, kolik jsme jich

viděli či o nich slyšeli! Mnohokrát jsme měli možnost se poučit, a přesto, my nebožáci, zůstáváme ve svém srdci a ve své pošetilosti zatvrzelí. Nenecháme se pohnout od zakořeněné neschopnosti tresty, jichž se dostalo zlým, ani se neradujeme nad neocenitelnými odměnami určenými pro spravedlivé.

10. Ze Štrasburku odjel král do Mohuče, kde s pokornou prosbou překročil práh kostela svatého biskupa Martina³⁷ a oslavil slavné svátek svatých apoštolů.³⁸ (8.) Poté projížděl východními Franky a nakonec opět spatřil Sasko, o kterém často s láskou hovořil jako o rozkvetlé zahradě bezpečí a bohatství. Tam dal průchod hněvu, který v dobrotě svého srdce dlouho skrýval, a vyzval všechny vazaly věrné Kristu i králi na válečnou výpravu v polovině srpna, aby zkrotil zuřivou Boleslavovu troufalost. Ve stanovený termín se vojsko shromáždilo v Merseburku a v tajnosti vytáhlo proti nepříteli. Král zprvu předstíral, že jeho cílem je Polsko. V Boritz a Neussenu³⁹ dal přichystat lodě, aby nikdo z jeho spojenců, který by jen předstíral oddanost, nemohl nepříteli prozradit pravý cíl výpravy. Jeho vojsko mezitím při přechodu řeky znatelně zdržela průtrž mračen. V době, kdy by se toho sotvakdo nadál, pronikl potom se svým vojskem do Čech. Zde se řvoucí lev s hrdým ohonem⁴⁰ pokusil králi zabránit přejít hory. V očekávání jeho příchodu obsadil lučištníky jeden vrch, v lese, který se nazývá Miriquidui, aby nám znemožnil další postup.⁴¹ Král se to dozvěděl a poslal potají napřed dobře vycvičené muže opatřené kvalitním brněním, kteří nepřátele překvapili v jednom průsmyku, porazili je a zajistili ostatním bezpečný průchod. V té době, právě když Boleslav seděl u tabule, zmínil se jeden z našich, kaplan biskupa Reinberna,⁴² o tom, že se královo vojsko přibližuje. Sotva to Boleslav zaslechl, ptal se, co říká. A on mu na to odpověděl: „Kdyby uměli skákat jako žáby, už by tu možná byli.“ Je to vskutku tak: kdyby láska Boží králi nepomohla a druhého nečinila pyšným a namyšleným, nedostalo by se nám náhle takového šťastného úspěchu.

11. Králi také prospěla přítomnost vyhnaného Jaromíra⁴³ – jeho jméno znamená „Jistý mír“⁴⁴ –, neboť naděje na jeho příchod oslabila odpor českých oddílů. Díky němu se z vůle a přání místních otevřela králi cesta do kraje a navíc se mu dobrovolně vzdal jeden hrad, kryjící

přístup do vnitrozemí.⁴⁵ Král se za pochodu poněkud zdržel, protože čekal na Bavy, kteří ještě nedorazili. Když přijel k hradu Žatec,⁴⁶ otevřeli mu jeho obyvatelé sami brány, pobili polskou posádku a on je přijal za své spojence. Poté co spatřil následky té řeže, velmi se zarmoutil a přikázal všechny, co přežili, odvést do kostela.⁴⁷ Mezi nimi byl dokonce jeden, který tvrdil, že Boleslav byl zabit svými krajany. Královi blízcí se radovali v Pánu, ale svedení stoupenci zločinného knížete propadli smutku. Z hloubi své hanebné mysli se mezi sebou potají dohodli a lživě vyhlásili, že jakmile se král bude cítit bezpečný, budou prý oni úplně bezmocní a vytrpí si od něj nesčetná příkoří. Proto doutnala jiskra v popelu a oni na tomto tažení a později ještě častěji, dali přednost nepříteli všech věřících před svým králem. Počínali si hůře než nerozumný dobytek a nevěděli, že Bůh – nestvořený Otec, který hledí z výšin – je připraven zachránit svého zástupce na zemi od jejich zrady.

12. (9.) Na rozkaz krále byl nyní Jaromír vyslán s našimi nejlepšími rytíři a se svými domácími spojenci do Prahy, aby zabili nebo zajali toho jedovatého hada. Avšak poslové těch, o kterých jsem mluvil, je předešli a o všem po pořádku pověděli Boleslavovi, který se cítil být naprosto v bezpečí. Po výstraze, jíž se mu od toho poselstva dostalo, se tajně připravil, a když téměř o půlnoci následující noci uslyšel ze sousedního Vyšehradu zvonit zvony,⁴⁸ které svolávaly lidi do zbraně, sebral svůj první šik a uprchl do vlasti.⁴⁹ Soběslav, bratr biskupa a mučedníka Kristova Vojtěcha, ho následoval, avšak na mostě byl zraněn a padl. To jeho nepřátele velmi potěšilo, jeho druhy však zachvátil nevýslovný smutek. Následujícího dne přijel Jaromír. Před branou slíbil, že bude dodržovat práva lidu a že jim odpustí. Ihned byl s náležitými poctami uveden na knížecí stolec, svlékl prostý šat a oděl se do skvostného. Každý z bojovníků mu rovněž daroval kořist, kterou získal na nepříteli, ať už uprchlém, nebo padlém. Potěšen mnohými dary byl přiveden na Vyšehrad a zde provolán za vládce. Těm, kteří dosud stáli na jeho straně, slíbil královi přízeň a dlouho očekávanou odměnu. Ze všech stran proudil nesčetný zástup lidí a velmožů, aby získali milost nového knížete a čekali na příchod slavného krále. Když se král konečně dostavil, přijali ho biskup Thiddag⁵⁰ a kníže

Jaromír za mohutných ovací duchovních a celého lidu a poté byl přiveden ke kostelu svatého Jiří.⁵¹ Král pak za přítomnosti všech shromážděných velmožů obdařil Jaromíra všemi poctami, kterých se dostalo jeho otcí.⁵²

13. (10.) Král chtěl v Praze oslavit svátek Narození Bohorodičky, který se slaví po celém světě,⁵³ a pozval se svolením zdejšího biskupa ctihodného pastýře freisinského kostela Gottschalka, jehož jméno vyjadřuje jeho chování,⁵⁴ aby sloužil mši a kázal lidu. Nejprve četl z evangelia, potom přítomné napomínal k bázni před Hospodinem a k zachování svazku dvojí lásky, totiž k poslušnosti před Bohem a k úctě vůči vrchnosti. Nakonec se s líbeznou řečí obrátil ke králi a vyzval ho, aby poznal sám sebe a vše, co ve svém životě od kolébky až do současných dní poct a úspěchu získal, přijal spíše jako dar Boží štědrosti než jako svoji vlastní zásluhu. Také se zmínil o milosrdenství, které je jedinou oporou spásy, důstojnou ozdobou víry a prostředkem k odpuštění hříšníkům. Každý křesťan, který chce takto jednat, si má žádat trojí: schopnost umět, chtít a konat. Přestože milosrdenství by měli projevovat všichni, je vhodné, aby se tak chovali zejména ti, kteří nikomu neškodí a chtějí, aby se jim dostalo od Boha stejné odměny. Má-li Bůh jejich závazek přijmout, musejí být štědrí ze srdce a odpustit všem viníkům, aby se jim nedostalo krutého trestu jako špatnému otrokovi. A skončil slovy: „Zapřísahám tě ve jménu a v lásce toho, který daroval svému dlužníkovi deset tisíc hřiven^a a navíc odpustil obřezaným Židům^b porušení jeho příkazů: odpusť, milý pane, bývalému markrabímu Jindřichovi, který nyní, jak doufám, činí řádné pokání. Sejmi z něj okovy a dej mu milost, aby ses mohl dnes s lehčím srdcem modlit k Bohu: A odpusť nám naše viny atd.“ Král byl dojat tímto kázáním proneseným v slzách a pevně slíbil, že tak bude konat, a také to na cestě domů s milosrdenstvím naplnil.

14. (11.) Poté co v Čechách takto zařídil všechny panovnické záležitosti, dovolil Bavorům, aby se vrátili domů. Sám s českým knížetem táhl s nevýslovnými obtížemi opět k území Milčanů, které bylo velmi

a Mt 18, 23nn.

b Martialis VII, 29, 5.